

ခွန်အဲဉ်ယုဉ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖှိဉ်ကရၢ
လီၢ်ခၢာ်သးဝဲလီၢ်ခိဉ်သ့ဉ်
ကီၢ်သူလုၤ
www.knuhq.org

ခွန်အဲဉ်ယုဉ်-ကညီဒီကလုာ်စာဖှိဉ်ကရၢ, ကရၢခိဉ် ပဒိဉ်စီၤကွဲၤထူဝု အတၢ်ကတိၤလီၤတၢ်ဖဲ
(၂၇၆၃) နံဉ်, သလုၤလၢထီဉ် (၁) သီ, ကညီနံဉ်ထီဉ်သီအမုၢ်န့ၢ်

ပပုၤကလုာ် ကညီဖိလၢ တၢ်အဲဉ်အိၤခဲလၢာ်သ့ဉ်သ့ဉ်,
ပုၤအဲဉ်ကလုာ် ဟံၢ်ဆၢတၢ်ဖိ ခဲလၢာ်သ့ဉ်သ့ဉ်,

တနံၤအံၤ ပလဲၤခိဖျိဝဲဒဉ် (၂၇၆၂)နံဉ် ကညီနံဉ်ဒီး နုာ်လီၤဘၣ်ပဝဲဆူကညီနံဉ် (၂၇၆၃)နံဉ် နံဉ်ထီဉ်သီ အနံၤန့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ကညီကလုာ်တၢ်စံဉ်စိၤတဲၤစိၤ အတၢ်ပာ်ဖျါထီဉ်ဝဲဒဉ်လၢ ကညီကလုာ်ဟဲနုာ်လီၤဒီး အိဉ်ဆိးဝဲဒဉ်ဖဲ ကီၢ်အံၤအပူၤ နုာ်လီၤဝဲဒဉ်ဆူ (၂၇၆၃) နံဉ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲကညီ "နံဉ်ထီဉ်သီ" အမုၢ်နံၤအံၤ ယဆၢဂုၤဆၢဝါဘၣ် ပပုၤကလုာ်ပုၤကညီဖိ ယုာ်ဒီးကီၢ်စာဖှိဉ်ကလုာ်န့ၢ် ထံဖိကီၢ်ဖိကမုၢ်တဖဉ် ခဲလၢာ်လၢ မ်ကညီနံဉ်ထီဉ်သီကဟဲ စိာ်န့ၢ်သုလၢ တၢ်အိဉ်ဆူအိဉ်ချ့, တၢ်သ့ဉ်ဖဲသးညီ, တၢ်မုာ်တၢ်ပၤ, တၢ်ယုတၢ်ဖိး, ပုၤဖျဲးဒီးတၢ်တတၢ်တနၢ်, မၤန့ၢ်အိဉ်ကဲ, ပုၤဒုဉ်ပုၤဒါ ကိးနီၢ်ကဒဲးန့ၢ်တက့ၢ်.

ပုၤကညီမ့ၢ်ပုၤတကလုာ်လၢ အအိဉ်လၢပွဲၤဒီး ပုၤကလုာ်တကလုာ်အက့ၢ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. ပအိဉ်ဒီးပပုၤကလုာ်အတၢ်စံဉ်စိၤတဲၤစိၤ, ပလံာ်ပလဲၢ်, ပလုာ်ပလံာ်, ထူသန့, တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, က့ၢ်ဂီၤပနီဉ်လီၤဆီတဖဉ်လၢ အပာ်ဖျါထီဉ်ဝဲဒဉ် ပမ့ၢ်ပုၤတကလုာ်န့ၢ်လီၤ. ပုၤကညီကလုာ်, ပုၤအနီဉ်ဂံၢ်အါကတၢ် အိဉ်ဆိးဝဲဒဉ်ဖဲ ကီၢ်ပယီၤစာဖှိဉ် ကီၢ်စံဉ်အါဘ့ဉ်အပူၤဒီး အိဉ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒဉ်လၢ ကီၢ်ကွီဉ်တဲာ်ကီၢ်ရ့ၢ်အါဘ့ဉ်အပူၤ တၢ်လီၢ်အါတီၤန့ၢ်လီၤ. တကတီၢ်ပီ, တၢ်ဂ့ၢ်အါမံၤအဖီခိဉ် ပပုၤကလုာ်တဖဉ် သးလီၢ်သးကျဲ, ရၤလီၤအသးဒီး အိဉ်ဆိးဝဲဒဉ်လၢဟီဉ်ခိဉ်ချ့ ထံကီၢ်အါဘ့ဉ်အပူၤန့ၢ်လီၤ. သန့ထီဉ်အသးလၢ ပပုၤကလုာ်အတၢ်စံဉ်စိၤတဲၤစိၤ, တၢ်လုာ်အိဉ်သးသမုၢ်ဒီး သ့ဉ်ထံးတၢ်တဖဉ်အဖီခိဉ်, ပဂံၢ်ပနံဉ်, ပယုာ်န့ၢ်ပလၢ, ပမ့ၢ်နံၤတဖဉ်အမံၤန့ၢ်လီၤ. နံဉ်ထီဉ်သီအံၤမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒဉ် ပပုၤကလုာ်အက့ၢ်အဂီၢ်တမံၤလၢ အပာ်ဖျါထီဉ်ဝဲဒဉ် ကညီကလုာ်တဖဉ် ဂံၢ်အနံဉ်, ဂံၢ်အလၢ ဒိအပုၤကလုာ်အတၢ်စံဉ်စိၤတဲၤစိၤ အတၢ်လဲၤခိဖျိ, တၢ်ဖံးအိဉ်မၤအိဉ်ဒီး တၢ်ဘၣ်တ့အတၢ်ဘၣ်ထွဲတဖဉ်အသိးန့ၢ်လီၤ.

ပစံးဘျူးဘၣ်ပပုၤကလုာ်ခိဉ်န့ၢ်တဖဉ် လၢအအိဉ်ဒီးတၢ်ထံဉ်လၢအထီ ဒီးတၢ်အဲဉ်ပုၤကလုာ်တဖဉ်, အတၢ်ထုးဖှိဉ်ပာ်ဖှိဉ်က့ၤဝဲ ကညီကလုာ်တဖဉ် အတၢ်ပာ်ပနီဉ်ဒီး မၤလၢကပီၤကညီနံဉ်ထီဉ်သီ မ့ၢ်နံၤလၢအလီၤဆီတဖဉ်ဆူ နံၤတနံၤယီၤအံၤအယီၤန့ၢ်လီၤ. တၢ်ပာ်ပနီဉ်ဒီးမၤလၢကပီၤက့ၤ ကညီနံဉ်ထီဉ်သီတနံၤယီၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်ပာ်ဖျါထီဉ်ကညီကလုာ်အထူသန့ အလုာ်အလၢ, မ့ၢ်ကညီကလုာ်အတၢ်ပာ်ဖှိဉ်ထီဉ်က့ၤသးအပနီဉ်, မ့ၢ်တၢ်ပာ်ဖျါထီဉ် ကညီကလုာ်အတၢ်ယုတၢ်ဖိးအမုၢ်နံၤန့ၢ်လီၤ. တကတီၢ်ပီ, ယစံးဘျူးဘၣ်စ့ၢ်ကိး ပပုၤကညီကလုာ်အတၢ်ကရၢကရီ ကိးကရၢဒဲးဒီး ကညီဖိခဲလၢာ်တဖဉ်လၢ, ဂုာ်ကျဲးစး, ဟံးဃာ်ကတီၤဒီး မၤထီထီဉ်ဝဲဒဉ် ပပုၤကလုာ်အက့ၢ်အဂီၢ်, အထူသန့, အလံာ်အလံာ်, အသူးအသ့ဉ်အလၢကပီၤတဖဉ်လၢအလီၢ်အကျဲ, လၢအသန့ဒဉ်ဝဲစ့ၢ်စ့ၢ် ဒီးဂဲၤလိာ်ဟ့ဉ်သါ, စိာ်ခိယီၤဝဲဒဉ်ဆူ ကညီကလုာ်သ့ဉ်ဘိဉ်သးစၢ်တဖဉ်အအိဉ် လၢကျဲအကလုာ်ကလုာ် လၢကစိာ်မူစိာ်ဂဲၤအိၤဆူညါ ဒိသိးကညီကလုာ်ကအိဉ်စံာ်အိဉ်ကျၢၤဝဲ ဒိပုၤတကလုာ်အသိးအဂီၢ်တဖဉ်န့ၢ်လီၤ.

**ပပှကလုာ် ကညီဖိလၢ တၢ်အဲၣ်အိၤခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်၊
ပှအဲၣ်ကလုာ်ဟံၢ်ဆၢတၢ်ဖိ ခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်၊**

ဒ်ပကညီကလုာ်အတၢ်စံၣ်စိတဲတဲအိၣ်ဝဲအသိး ပမ့ၢ်ပှတကလုာ်လၢအဟဲန့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိးဝဲဒၣ်အဆိ
ကတၢ်ဖဲကီၢ်အံၤအပှန့ၢ်လီၤ ကညီတၢ်စံၣ်စိဒိတကတီၢ် ပဘၣ်ကွၢ်ဆၢမဲာ်ဒီး ပှနီၣ်ဂံၢ်အါကလုာ်ဒိၣ်စိသန့ဖိ
တဖၣ် အတၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤနၢၤ၊ တၢ်ဂုာ်ကျဲးစးမၤလီၤမၤကွံာ် ပပှကလုာ်တဖၣ်အက့ၢ်အဂီၤတဖၣ် လၢကျဲအါဘိ
န့ၢ်လီၤ ပပှကလုာ်တဖၣ် ဂဲလိာ်ဒိသဒါ တြီဆၢဝဲဒၣ်လၢကျဲအါမၤန့ၢ်လီၤ ဒိဖျိကညီကလုာ်တဖၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်
တၢ်ကူာ်ဘၣ်ကူာ်သ့ဒီးကညီကလုာ်ခိၣ်န့ၢ်တဖၣ် ထံၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢပကအိၣ်စံာ်အိၣ်ကျဲၤဒ်ပပှတကလုာ်အသိး
ဒီး ပတၢ်အိၣ်မူအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ် ပကဘၣ်အိၣ်ဒီးပထံပကီၢ်၊ ပကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သဘျူ၊ တၢ်ထဲသိး
တုၤသိးဒီး တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၤလီၤသးခွဲးယာ် ဖဲကီၢ်အံၤအပှဒီး ဂဲလိာ်ဝဲလၢ ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲန့ၢ်လီၤ

ပှတကလုာ်အတၢ်အိၣ်စံာ်အိၣ်ကျဲၤန့ၢ် အိၣ်ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ ပှတကလုာ်ဝဲန့ၢ် အပှကလုာ်
တကၤဘၣ်တကၤစုာ်စုာ် အတၢ်သ့အဲၣ်၊ ကတီၤ၊ စူးကါအပှကလုာ်အက့ၢ်အဂီၤတဖၣ် လၢအတၢ်အိၣ်မူကိးမ့ၢ်
ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤအပှ အတၢ်ပာ်ဖျိၣ်ထီၣ်သး ဒီးအိၣ်ဒီးသန့ထီၣ်စုာ်ကိးအသးလၢ ထံကီၢ်လၢအိၣ်ဆိးဝဲတဘျီ ထံကီၢ်
အတၢ်ဘျူသဲးခိၣ်သ့ၣ် လၢအသ့ၣ်ညါပာ်ပနီၣ်ဝဲ ပှတကလုာ်န့ၢ် အကျိာ်အကျာ်၊ အလံာ်အလံာ်၊ အလုာ်လုာ်
ထူသန့ ဒီးအတၢ်ဆဲးတၢ်လၢတဖၣ်န့ၢ်လီၤ ဒ်ပစံးတၢ်အသိး၊ ဒ်ထံကီၢ်လၢအိၣ်ဝဲဒီး ပှကလုာ်အါကလုာ်လၢ
အတၢ်စံၣ်စိတဲတဲ၊ တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ ဒီးလုာ်လုာ်ထူသန့လၢအလီၤဆိလိာ်အသးတဖၣ်န့ၢ် အလီၤအိၣ်လၢတၢ်က
ဘၣ်ပာ်ဒိၣ် ဒီးပာ်ပနီၣ်၊ ကွဲးပာ်လီၤအိၣ်လၢ ထံကီၢ်အံၤအတၢ်ဘျူသဲးခိၣ်သ့ၣ်အပှန့ၢ်လီၤ

ထံကီၢ်အံၤအပှ၊ တၢ်တသ့ၣ်ညါပာ်ပနီၣ် ကလုာ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိးခွဲးယာ်၊ တၢ်ဆိၣ်ဘၣ်ဆိၣ်ဘၢဒီး
တၢ်တတီၤတတြီတဖၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သဘၣ်ဘၣ် ဒီးတၢ်ဘၣ်ဂံာ်ဂုာ် လၢကလုာ်တကလုာ်ဒီးတကလုာ်
အဘၣ်စၢၤ၊ လၢကမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိ ဒီးပှပှတၢ်တဖၣ်အဘၣ်စၢၤ အိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၢ်လီၤ ကညီကလုာ်အတၢ်ဂဲ
လိာ်လၢကအိၣ်စံာ်အိၣ်ကျဲၤ လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ဒ်ဒ်ပပှတကလုာ်အသိး အခွဲးအယာ်အဂီၢ်အံၤ ဒိဖျိပှပှတၢ်တ
ဖၣ် တကျဲဘၣ်လိာ်ဝဲဒၣ်ဘၣ်အမဲာ်ညါ၊ စူးကါဝဲဒၣ်စုကဝဲဂံာ်ဘါ ဒီးကျဲးစးဆိၣ်လီၤပျီၤကွံာ်ဝဲလၢ တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်
တကးအကျဲအယိ ကညီကလုာ်တၢ်ဂဲလိာ်အံၤ တုၤထီၣ်ဘးဝဲဒၣ်ဆူ စုကဝဲတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢ တၢ်ဂဲလိာ်အပတီၢ်
စးထီၣ် (၁၉၄၉) နံၣ် တုၤဆၢကတီၢ်အံၤန့ၢ်လီၤ

တၢ်ဟံၢ်ဆၢဒိတကတီၢ် ခုၣ်အဲၣ်ယုာ်-ကညီဒိကလုာ်စၢ်ဖျိၣ်ကရၢ ဂဲလိာ်ဝဲဒၣ်တပယုာ်ဃီ လၢတၢ်က
ဆိကတီၢ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ၊ ဒီးတၢ်ကထံၣ်လိာ်စံးကတီၤ၊ ကျဲဘၣ်လိာ်ထံၣ်ဂီၢ်ကီၢ်သဲးအတၢ်ဂုာ်ကီၢ်၊ ကလုာ်တၢ်ဂုာ်
ကီၢ်တဖၣ်ဒီး သ့ၣ်ထီၣ် ဖဲဒ်ဒရၢၣ် ဒံၣ်မိၣ်ကရၢစံၣ်ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ထဲသိးတုၤသိး ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၤသးခွဲး
ယာ်တဖၣ်၊ ဒီးသ့ၣ်ထီၣ်ထံလီၤကီၢ်ပှတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်လၢ ကလုာ်န့ၢ် ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ဘၣ်ဘိၣ်ဘၣ်ညီဒီး
ထံကီၢ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ ခုၣ်အဲၣ်ယုာ်-ကညီဒိကလုာ်စၢ်ဖျိၣ်ကရၢ ပာ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး
ကညီကလုာ်၊ ထံဖိကီၢ်ဖိကမ့ၢ်၊ ထံၣ်ဂီၢ်ကီၢ်သဲးပာ်တံၣ် ဒီးကလုာ်န့ၢ်ပှပှဟံၢ်ဆၢတၢ်ကရၢတဖၣ်လီၤ ဘၣ်ဆၣ်
ပှပှတၢ်ကလုာ်ဒိၣ်စိသန့ဖိ မိၤစိရိၤတဖၣ် တအိၣ်ဒီးထံၣ်ဂီၢ်ကီၢ်သဲးအတၢ်သးအိၣ် လၢတၢ်ကကျဲဘၣ်လိာ်
ထံၣ်ဂီၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်ဂုာ်ကီၢ်တဖၣ်အံၤ လၢထံၣ်ဂီၢ်ကီၢ်သဲးအကျဲဘၣ်၊ ကလုာ်ဒိၣ်စိသန့ဖိ မိၤစိရိၤခိၣ်န့ၢ်တဖၣ် မ့ၢ်
တသးအိၣ်ဃုာ်လီၤဘျါလီၤထံၣ်ဂီၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်ဂုာ်ကီၢ် လၢထံၣ်ဂီၢ်ကီၢ်သဲးအကျဲ၊ လၢတၢ်သ့ၣ်ဘျူသးဘျူန့ၢ် တၢ်
ထံၣ်လိာ်ကျဲတဲသကိးထံၣ်ဂီၢ်ကီၢ်သဲးဒီး တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အမ့ၢ်အတီၤအံၤ အိၣ်ထီၣ်ဝဲတန့ၢ် ဒီးတသ့လုၤ
တက့ၤဘၣ်

**ပပှကလုာ်ကညီဖိ လၢတၢ်အဲၣ်အိၤခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်၊
ပှအဲၣ်ကလုာ်ဟံၢ်ဆၢတၢ်ဖိ ခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်၊**

ကီၢ်ပယီၤစၢ်ဖျိၣ် ဒီးန့ၢ်က့ၤတၢ်သဘျူ လၢပှအဲကလံးဖိတဖၣ်အအိၣ်ဖဲ (၁၉၄၈)နံၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ၊ ဖဲ
(၁၉၆၂) နံၣ်ပယီၤသးတဖၣ် ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤဒီး ပၤထံကီၢ်အံၤလၢသးတၢ်ပၤတၢ်ပြးအကျဲသန့
လၢအက့ၢ်အဂီၤအကလုာ်ကလုာ်န့ၢ်လီၤ တၢ်ထီၣ်ဒါသးအတၢ်ပၤတၢ်ပြးအံၤ လၢကျဲအက့ၢ်အဂီၤအကလုာ်

ကလုာ်အယံ ဆီတလဲတၢ်ပၤတၢ်ပြးအကၢ်အဂီၤ အကလုာ်ကလုာ် ဘၣ်ဆၣ် တညိကွံာ်ဝဲဒၣ် ကလုာ်ဒိၣ်စိသနူ သးတၢ်ပၤတၢ်ပြးအစိကမိၤဘၣ်. ကလုာ်ဒုၣ်တဖၣ်အတၢ်ဃုထီၣ်လၢ တၢ်ကသုာ်ထီၣ် ထံကီၢ်အံၤဆူ ဖဲၣ်ဒရၢၣ် ဒိၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်သနူ အဂီၢ်ထံးအဖီခိၣ်အံၤ တၢ်နၢ်ပၤဂၢ်, ဆိၣ်ထွဲအိၤလၢ ထံကီၢ်ပူၤအါထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ ၂၀၁၅ န့ၣ်တၢ်ထံၣ်လိာ်စံးကတိၤ ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး ဒိၣ်တၢ်ထံၣ်လိာ်ကစံးကတိၤ ထံၣ်ကီၢ် သးအစၢအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်အသိး တၢ်ကသုာ်ထီၣ်က့ၤထံကီၢ်အံၤဆူ ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ဒိၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်ကီၢ်စၢဖျိန့ၣ် တၢ်အၢၣ် လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်သက့ဒ်န့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်, တၢ်ဂ့ၢ်အံၤကဲထီၣ်, လီၤဆီဒၣ်တၢ် ပယီၤသးတဖၣ် အတၢ် ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီၣ်လၢ အတၢ်စိကမိၤကဆံးစ့ၤ, ကလီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်သုာ်ထီၣ်ထံကီၢ်အံၤဆူ ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ဒိၣ်မိၣ် ကရၢၣ်စံၣ်ထံကီၢ်အယံ ပံးန့ၢ်ဆူကွံာ်ထံကီၢ်အတၢ်စိကမိၤလၢ ကီၢ်ပဒိၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဃုထၢထီၣ်အိၤလၢ ထံဖိ ကီၢ်ဖိ ကမုၢ်တဖၣ် ခီဖျိ ဒိၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ် တၢ်ဃုထၢအကျဲသနူအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကတီၢ်အံၤခီဖျိလၢပယီၤသး ပံးန့ၢ်ဆူကဒီးထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤအသိတဘျီဖဲ (၂၀၂၁) လါဖျၢ်တြုၤအါရံၤ (၁)သိနံၤအယံ တၢ်ဂဲၤလိာ်လၢ ထံၣ်ကီၢ်သးအကျဲတဖၣ်အံၤ ပတုာ်ကွံာ်အသးခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. ပယီၤသးပံးန့ၢ်ဆူထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤအံၤ ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်ဖျိဖျါဖျါလၢ ကီၢ်အံၤတၢ်ကသုာ်ထီၣ်အိၤဆူ ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ဒိၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်ထံကီၢ်အံၤအဂီၢ် ပယီၤသး တတူၢ်လိာ်အိၤလၢတက့ၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပယီၤသးတၢ်ပာ်သးအိၣ်လၢ ကဘၣ်ဒိၣ်စိ, န့ၢ်စိကမိၤဒ် (၂၀၀၈) တၢ် သုာ်ထီၣ်ထံကီၢ်တၢ်ဘျၢသဲးခိၣ်သ့ၣ် ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤ, ကွဲးပာ်လီၤအိၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

ပယီၤသးပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အတၢ်ဂၢ်တကျဲၤတဖၣ် ဒီးတၢ်ပံးန့ၢ်ဆူ ထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤ အံၤ တၢ်တတူၢ်လိာ်အိၤ ဒီးထီၣ်ဒါအိၤလၢ ထံဖိကီၢ်ဖိကမုၢ်တဖၣ်, ကီၢ်ပဒိၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်, ကီၢ်ပဒိၣ်ကူၣ်သ့, ဆူၣ်ချုပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်, လီၤဆီဒၣ်တၢ် ပုၤသုာ်စၢ်သးဘိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထီၣ်ဒါခီဖျိ တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်သးလၢ တၢ်မုာ်တၢ်ဆူအကျဲတဖၣ် ပယီၤသးပံးန့ၢ်ဆူထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤအသးမုာ်သံၣ်ဘိ စူးကါဝဲတၢ်စုကဝဲ, ဆိၣ် လီၤပျီၣ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်စုဆူခိၣ်တကးအကျဲ တုၤလၢတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး, တၢ်သံတၢ်ပျီၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပယီၤ သးတဖၣ်အတၢ်ဆိၣ်လီၤပျီၣ်တၢ်ထီၣ်ဒါသးတၢ်ပံးန့ၢ်ဆူ ထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤလၢကျဲအါဘိတဖၣ် ဆူထီၣ်ဒီးတၢ် တြီဆၢထီၣ်ဒါတဖၣ်စ့ၢ်ကိး ဆူထီၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး လၢခံကတၢ်တၢ်ထီၣ်ဒါလၢတၢ်မုာ်တၢ်ဆူအကျဲတဖၣ် ခီဖျါဝဲဒၣ်ဆူ, တၢ်ဒိသဒါလီၤက့ၤသးလၢတၢ်စုကဝဲဒီး ဆူစုကဝဲတၢ်ဒုးပၢ်ဆၢ တၢ်ထီၣ်ဒါအကျဲနီၢ်နီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးလီၤပျီၣ် ဒီး မၤကတၢ်ကွံာ်ပယီၤသးအတၢ်ဒိၣ်စိ, တၢ်ပံးန့ၢ်ဆူတၢ်စိကမိၤအံၤအဂီၢ် ကျဲအိၣ်ဒၣ်ထဲတဘိလၢတၢ်ကစူး ကါ ဆိၣ်သနံးအိၤလၢသးဂ့ၢ်ဝီအကျဲ လၢသးကရၢၢ်ပာ်ဂံၢ်ပာ်ဘါဒီးစူးကါအိၤအကျဲန့ၣ်လီၤ. ကလုာ်ဒုၣ်ဒီးထံဖိ ကီၢ်ဖိကမုၢ် လီၤဆီဒၣ်တၢ်, ပုၤသုာ်ဘိၣ်သးစၢ်တဖၣ် ထံၣ်သ့ၣ်ညါဒီးတူၢ်လိာ်ဝဲဒၣ်လၢ ခါဆူညါထံကီၢ်အတၢ် မုာ်တၢ်ဆူ, တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ဒီးတၢ်ဘၣ်လိာ်ဖိဒုလၢကလုာ်ဒုၣ်တဖၣ်အဘၣ်စၢၤကအိၣ်အဂီၢ် ထံကီၢ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်သုာ်ထီၣ်အိၤဆူ ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ဒိၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ်ထံကီၢ်န့ၢ်အါထီၣ်ဝဲလီၤ. ကလုာ်ဒုၣ်ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိ သုာ်စၢ်သး ဘိၣ်တဖၣ် ဖိၣ်ထီၣ်ဝဲစုကဝဲ ဒီးထီၣ်ဒါပယီၤသးအံၤလၢသးဂ့ၢ်ဝီအကျဲအါထီၣ်, ဆူထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပပုၤကလုာ်ကညီဖိ လၢတၢ်အဲၣ်အိၤခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်,
ပုၤအဲၣ်ကလုာ်ပၢ်ဆၢတၢ်ဖိ ခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်,

ကတီၢ်အံၤ ကီၢ်ပယီၤသးပံးန့ၢ်ဆူ ထံကီၢ်တၢ်စိကမိၤ ကပွဲၤထီၣ်ဝဲဒၣ် (၃)န့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးထီၣ်ဒါ အိၤလၢမိၢ်သိမိၢ်လါဂ့ၢ်ဝီ, သးဂ့ၢ်ဝီ, ထံၣ်ကီၢ်သးဂ့ၢ်ဝီ, ပုၤဂ့ၢ်ဝီ အကျဲတဖၣ်အါထီၣ်, ဆူထီၣ်ကွံာ်ကွံာ်န့ၣ်လီၤ. ပူၤထီၣ်ကွံာ်ထံကီၢ်စ့ၤဘၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဘိမုာ်ထံကီၢ်လၢအအါ တသ့ၣ်ညါပာ်ပနီၣ်သးကရၢၢ် လၢအပံးန့ၢ်ဆူထံကီၢ် တၢ်စိကမိၤဘၣ်. ဆိကတီၢ်တၢ်မၤသကိး, လၢထံၣ်ကီၢ်သး, မုာ်ကျိၤဝဲၤကွံာ် ဒီးတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် အတၢ်န့ၣ်, အတၢ်ဆိၣ်ထွဲသးကရၢၢ်အံၤတအိၣ်ဘၣ်. ကီၢ်ပယီၤသးဘၣ်ကွံာ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး တၢ်ပံး တၢ်စုၤ တၢ်ကီတၢ်ခဲအကပၤကပၤန့ၣ်လီၤ. အသးကလၢၤ, အဒိၣ်အထီတဖၣ်အါကလၢၤ, ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဒုးမၤန့ၢ် အိၤအါတီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးတၢ်ယၢအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢကီၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်အါတီၤန့ၣ်လီၤ. အသးမုာ်သံၣ်ဘိတဖၣ် ဘၣ်သံ ဘၣ်ပျီၣ်ဝဲဒီး အသးသဟီၣ်ဟးဂီၤ ဒီးတူၢ်ဃာ်အသး, ပာ်လီၤတၢ်စုကဝဲ ဆူတၢ်ပၢ်ဆၢကရၢတဖၣ် အါထီၣ်န့ၣ် လီၤ. ပယီၤသးမုာ်တဖၣ် တၢ်ဆိၣ်လီၤပျီၣ်ကွံာ်သးဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ထီၣ်ဒါတဖၣ်ကန့ၢ်အဂီၢ် စူးကါဝဲသးဂ့ၢ်ဝီ တၢ်ဒုးတၢ်

ယအကျေတဖန် လာတလီပုကုပုကညီ၊ ထီဒါဝဲတံဒုးသုး အတံသိတံသီတဖန်န့လီ၊ စူးကါဝဲ ကျိဒိန် ကျိထီ၊ ကဘီယုဒုးသုးတဖန်ဒီးခးလီ၊ တံလီဝဲမ့ပိတဖန် ဆူဒုသဝီ၊ ခူဝံ၊ ကမျာ်အိန်ဆိးလီကျဲ၊ ကမျာ်တံသ့ထီ၊ တံဘုန်တံဘါအတံသ့ထီတဖန် လာအတံဒိးတံနီဖး သုးဝံအတံခးပနီ အဆာတဖန်ဘုန်န့လီ၊ ကတံအံခိပုယံသုးအတံမတဖုးတပွါတဖန်အယံ၊ ထံဖိကီဖိတဖန် ဘုန်ကွါ ဆာ်မဲဒိးတံပံးတံစု၊ တံလီမုလီမံ၊ တံသံတံပု ဒီးတံကီတံဂီ ဒိန်ဒိန်မုမုန့လီ၊ တံဒုးတံ ယတဖန်အယံ ထံဖိကီဖိဘုန်ကဲထီပုလီအိန်ကမ့လကီပု အနီဂံအိန်အါထီဝဲဒုန်ကွါန့လီ၊ လာန့အမဲညါ တံဘုန်ဆာ်မဲအံ တံကဘုန်ဆာ်မဲအံ တံဆာကတံကယံဒိးဆံးအါ တံဖး အံတဘုန်ဘုန် ဒီးတံသ့မံ၊ တံသးကျဲတအိန်ဒီးအဝဲသ့ဘုန်န့ ပနာ်ပာ်အံန့လီ၊ ပဒိသ့ဒိသး ထံဖိ ကီဖိတဖန် အတံဘုန်ဆာ်မဲတဖန်အံန့လီ၊ မုနာ်သကုဒိန့ဘုန်ဆာ် ပတံဂဲလိာ်အံ တမုထဲလါ တံဒုးလီပုကွါသုးမိစိရဲခဲအံတဖန်ဘုန်၊ မုတံပညိန်ဒီးကွါစိအံလါတံကဒုးလီပု၊ မကတံ၊ မလီ မံကွါမိစိရဲသနုလါအကွါအဂီတဖန်ခဲလါဒီး ကလုဒိန်စိသနုတဖန် လါကီတဘုန်အံအပူန့လီ၊ တံမလါပုတံမုလါကွါစိအံအဖိခိ တံမကျဲလါတံဃုထာအံအဂတအိန်ဘုန်၊ ပပုကလုာ်၊ ဃုာ်ဒီး ကလုာ်န့ထံဖိကီဖိတဖန် ကနာ်ပာ်အာ်လီတံလိာ်သကိးအံဒီး ကကွါဆာ်မဲသကိးတံအိန်သးတဖန် အံဆူညါဒီး ကဆာထာ်ဃုာ်ဒီးပုလါတံပာ်ဆါ တံဂဲလိာ်အံအပူ ဒီးပံးနာ်သကိးတံမနုအဂီ မု တံဟ့ဂံဟ့ဘါ၊ ဘိးဘုန်သ့ညါ ဒီးကွဲမုာ်စုကိးန့လီ၊

**ပပုကလုာ်ကညီဖိ လါတံအံခိခဲလါာ်သ့သုစ၊
ပုအံခိကလုာ် ပာ်ဆါတံဖိ ခဲလါာ်သ့သုစ၊**

ဒ်ပမုာ်ပုတကလုာ်အသိး ဒ်သိးဒီးပကမုာ်ပုတကလုာ် လါအိန်ဒီးအကဟုကညီ၊ အသုးအသ့လါ ကပီ ဒီးလဲထီလဲထီ လါအဖိမံဒီး စါဆါကတံ အတံအိန်သးန့ ထဲလါပအိန်ဒီး တံအံခိပုကလုာ်သး တမံစါ တလါတပုဘုန်၊ ပကဘုန်အိန်စုကိးဒီး ပုအံခိကလုာ်ပာ်ဆါတံဖိ အတံပာ်သး၊ ဒ်ပစံးတံအသိး ပကဘုန်အိန်ဒီး သးလါအအံခိကတံ ပပုကလုာ်အကွါအဂီတဖန်အသိး၊ ပကဘုန်အိန်ဒီးသးလါ အပာ်ဆါ ထီဒါ ဘိးဘုန်မလါကု၊ မလီမံကွါတံမတဖန် လါအကမဟးဂီ ပပုကလုာ်အတံအိန်စံအိန်ကျဲ၊ အတံလဲထီလဲထီတဖန်န့လီ၊ ပကဘုန်ဂဲလိာ် ဒီးဒုးအိန်ထီပတံခွဲတံယာ် လါတံဂုာ်န့ဆူအံ၊ ထီဒါထံဂုာ်ကီသဲး တံတတံတတြါလါအမတံတံ ပပုကလုာ်အတံခွဲတံယာ်၊ ကလုာ်န့အတံခွဲ တံယာ် ဒီးထံကီအတံဒိန်ထီထီထီတဖန်န့လီ၊ တံမအံအလီအိန်လါ ပပုကလုာ်ကိးဂါဒီး တဂါလါ ပလီပကျဲဒုဝဲစုစုာ်၊ ပကဘုန်ပံးနာ်သကိးမုဒါ လါပကတြိဆါဒိတဒါ ကယံတံဖံးတံမတမံလါလါ လါကဟဲမဟးဂီပပုကလုာ်အတံအိန်မု ဒီးပပုကလုာ်အတံမုတံတဖန်န့လီ၊ တံမလါပုပပုကလုာ် အတံမိန်န့သးလီဒီး ကလုာ်န့ခဲလါာ် လါအအိန်ဆိးဖဲကီအံအတံလိာ်ဘုန်အဂီ ကညီဒိကလုာ်စါဖိန် ကရါတံပညိန်ကွါစိ အဆိကတံတမံ မုတံသ့ထီကီသုလု လါအအိန်ဒီးတံသဘျ တံထဲသိးတု သိးဒီး တံစံညိန်ပလါသးခွဲယာ်အလါအပုအဂီဒီး တကတံပီတံကသ့ထီ ဖဲဒ်ဒရုာ်ဒိန်မိန်ကရုာ်စံ ကီစါဖိန် လါအအိန်သ့ထီဆိလါအသးလါကီစဲတဖန် လါအအိန်ဒီးတံသဘျ၊ တံထဲသိးတုသိးဒီး တံစံညိန်ပလါသးခွဲယာ်တဖန်န့လီ၊

**ပပုကလုာ်ကညီဖိလါတံအံခိခဲလါာ်သ့သုစ၊
ပုအံခိကလုာ်ပာ်ဆါတံဖိ ခဲလါာ်သ့သုစ၊**

တံမလါပု တံပညိန်ကွါစိတဖန်အံ ထဲပုတမုတကရါ၊ ပုတကလုာ်မအံတဝဲဘုန်၊ ကလုာ်န့ တံပာ်ဆါအကရါတဖန်၊ လါဆိဒုတံ တံမလါပုကညီဒိကလုာ်စါဖိန်ကရါ တံပညိန်ကွါစိအဂီ၊ ကညီတံပာ်ဆါကရါတဖန်၊ ကညီကလုာ်အတံကရါကရိတဖန်ခဲလါာ် ကအိန်ဆါထာ်ဝဲလါ ကညီကလုာ် ဝံဒိအဖိခိဂါဂါကျဲကျဲဒီး ဖိလိာ်စုဒီးမသကိးတံလါခါဆူညါ ကညီကလုာ်အတံအိန်စံအိန်ကျဲ ဒ်ပပုတကလုာ်အသိး ဒီးတံလဲထီလဲထီဝဲအဂီန့လီ၊ တံကဘုန်ပာ်ကပကွါ နီကစါ၊ တံကရါကရိ

အတော်ဘက်ဘျူးဘက်ဖွဲ့ဒီး ကွပ်စူဒီးမအီလော ပှကလုဒီးထံကီ အတော်ဘက်ဘျူးဘက်ဖွဲ့အဂီနီနီလီ။ ထံရူ ကီသဲးတံအိန်သးအံအဖီခိန်နီ ကညီဖိတကဂုတကဂု လာသ့ညါပတ်ပနီဒီး ဂံဃုာ်လီအသးလော ကညီဖိဒီးကညီကလုာ် အတံကရကရိခဲလံာ် လာအကိးသတြီထီဉ်ဝဲလော အမတံလာအပှကလုာ်အဂီ တဖှ ကဘာ်အိန်ဃုအိန်ဖိး, ပာ်ဖှိန်မသကိးတံဒီး ဂဲလိာ်ဟ့ဉ်လီအသးလော ကညီဒီကလုာ်အတံဘက်ဘျူး ဘက်ဖွဲ့အဂီနီနီ လာတံတီခိန်ရိန်မဲတခါဃီအဖီလံာ်နီလီ။

**ပပှကလုာ်ကညီဖိလော တံအဲဉ်အီခဲလံာ်သ့ဉ်သုဇာ်,
ပှအဲဉ်ကလုာ်ဟံဆာ်တံဖိ ခဲလံာ်သ့ဉ်သုဇာ်.**

လာခံကတံာ် ဖဲတံသဂံာ်, တူာ်လိာ် မလကပီ ကညီ (၂၇၆၃) နံဉ် နံဉ်ထီဉ်သီအံ မကဟဲစိာ်နီ ကညီကလုာ်လော ကညီကလုာ်အသးသဟိာ်, ကညီကလုာ်အတံဃုတံဖိး, ကညီကလုာ်အတံသးခူတ လုာ်, တံသ့ဉ်ဒုသးဒု, အိန်ဒီးသးလော အကမနာ်ကွံာ် ကယံာ်တံလာအကမဆဲးလီစှာ်လီ ပပှကလုာ် အသူးအသ့ဉ်အလကပီတဖှ ခီဖှိတံသ့ဉ်ထီဉ်ပှကလုာ်အတံဃုတံဖိးနီတက့ာ်. မဲပပှကလုာ်ကညီ တံကရကရိခဲလံာ်, ပပှကညီဖိလောအိန်လောထံလီာ်ကီပူဒီး လာထံဂုကီဂဲလံာ် ကအိန်ဒီးတံအာ်လီ သးဒီး တံသးတီဒီးပပှကလုာ်လော ပပှကလုာ်အနီတယံာ်တဘ့ဉ်ဃီအဖီလံာ်နီတက့ာ်. မဲပပှကလုာ် ကညီဖိကိးဂဲဒဲးတကလောပသနာ်ဒိန်ပဝဲစုာ်စုာ်, ပကမလောပဲသကိးပပှကလုာ်အမူအဒါ တုာ်တံမနာ် တစုနီတက့ာ်.

တံဘျူးဒိန်မးနီနီလီ။

၂၇၆၃ နံဉ်, သလုာ်လါထီဉ် (၁) သီ
၂၀၂၄ နံဉ်, လါယနူအါရံ (၁၁) သီ

ကရခိန်
ခုာ်အဲဉ်ယုာ်-ကညီဒီကလုာ်စာ်ဖှိန်ကရ
လီာ်ခါးသး